

Методичне забезпечення управління активами та пасивами банку

Ступак Яна Сергіївна, Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України»

Проблема управління активами та пасивами банку пояснюється чинниками зовнішнього і внутрішнього характеру. До перших можна віднести фінансову і економічну нестабільність і послаблення регулювання банківської сфери у більшості розвинених країн. Крім того, заклопотаність фінансовою стабільністю функціонування банківської системи з боку національних і міжнародних органів нагляду привела до посилення вимог за ключовими показниками, зокрема, за показником достатності капіталу, і викликала необхідність жорсткішого управління на рівні кожного комерційного банку.

Метою дослідження є узагальнення методичного забезпечення управління активами та пасивами банку. Зазначену тематику досліджували П.Роуз, Джон Ф. Маршалл, І.В. Сало, О.А. Криклій, Л.О. Примостка та ін.

У методологічному плані можна розглядати управління активами та пасивами як базове і ускладнене [3, 155]. При базовому управлінні основними орієнтирами є вимоги органів нагляду в частині дотримання показника достатності капіталу, рівня ліквідності, процентного і інших ринкових ризиків. При такому підході увага концентрується на ідентифікації, кількісному вимірі і аналізі ризиків з метою недопущення виникнення інших ризиків. Отже, орієнтиром управління стає підтримка нейтральних позицій до ризику, що призводить до обмеження діяльності на фінансових ринках з метою мінімізації впливу процентного і валютного ризиків; усі зусилля менеджменту спрямовані на зниження ризиків, а не на активне управління ними.

Ускладнене управління припускає визначення розміру і структури балансу, встановлює скоректовані по ризику орієнтири доходності по усіх напрямках діяльності. При цьому, ключові вимоги регулюючого органу розглядаються як «мінімальні», а увесь спектр ризиків відстежується на

постійній основі по банку в цілому, що дозволяє запобігати зниженню капіталу, знімати бар'єри на шляху до отримання позик на ринку і мінімізувати витрати на фондування активів.

Отже в базовому та ускладненому управлінні активами та пасивами відповідає одна з двох можливих стратегій діяльності банку: перша стратегія надає можливість отримати максимальний прибуток, при цьому, діяльність опосередковується підвищеним ризиком; друга стратегія покликана мінімізувати ризики та стабілізувати прибутки [1, 59].

В подальшому, дві групи методів дозволяють реалізувати зазначені стратегії управління активами та пасивами:

– група методів управління структурою балансу, до яких відносяться геп-менеджмент, методи структурного балансування, аналіз дюрації, імунізація балансу, валютний метчинг, управління ліквідністю;

– група методів управління, пов'язаних зі здійсненням операцій поза балансом, до яких відносяться страхування, хеджування, операції з фінансовими деривативами, арбітраж з контрольованим ризиком та ін. [2, 68].

Враховуючи, що жоден з методів не надає можливості повністю передбачити ризики, тенденцією яких є зростання, для більш повної характеристики поточної ситуації на фінансовому ринку доцільним є використання комбінації зазначених методів у практиці діяльності банків.

Література:

1. Примостка, Л. О. Фінансовий менеджмент в банку / [Текст] : навч. посіб. / Л. О. Примостка; Мін-во освіти і науки України; КНЕУ. – К. : КНЕУ, 2003. – 468 с. – ISBN 966-574-233-7.

2. Кириченко, О.А. Банківський менеджмент [Текст] / О. А. Кириченко. – К.: Знання-прес, 2002. – С.72.

3. Васюренко, О. В. Банківські операції [Текст] : Навчальний посібник. – К.: Т-во «Знання», 2005. – 242 с. – ISBN 966-572-380-2.

Ступак, Я.С. Удосконалення методичного забезпечення управління активами та пасивами банку [Текст] / Я.С. Ступак // Теорія та практика у сучасній науці: матеріали XXIV Міжнародної наукової конференції по юридичним, економічним, психологічним, соціологічним та політичним наукам (23 серпня 2012 р.). – Горлівка: Пантюх Ю.Ф., 2012. - Вип. 24. – С. 148.